

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ให้ความสำคัญในเรื่อง ศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยกำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ในมาตรา 46 บุคคลซึ่งรวมกัน เป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะหรือ วัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติและมีส่วนร่วมในการจัดการบำรุงรักษา และมาตรา 81 รัฐ ต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้กระบวนการการเรียนรู้ต้องส่งเสริม ศิลปะ วัฒนธรรม การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และการบูรณาการในเรื่องศิลปะ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ทั้งยังกำหนดให้มีการนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นของบุคคล ดังกล่าวมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา ยกย่อง เชิดชู ผู้ที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาไว้ด้วย

หลักสูตรเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงนำจุดมุ่งหมายและนโยบายทางการศึกษาของ ชาติสู่การปฏิบัติในการจัดหลักสูตรระดับต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ และส่งผลให้สังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เป็นผลให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่ จัดทำสาระหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็นสาระการเรียนรู้ ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถเกี่ยวกับงานอาชีพและเทคโนโลยี มีทักษะการทำงาน ทักษะการจัดการ สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศ เทคโนโลยีจากภูมิปัญญาพื้นบ้าน ภูมิปัญญา ไทยและเทคโนโลยีสากลมาใช้ในการทำงานอย่างถูกต้อง เหมาะสม คุ่มค่า และมีศีลธรรม คุณธรรม สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ มีนิสัย

รักการทำงาน เห็นคุณค่าและมีเจตคติที่ดีต่องาน ตลอดจนมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เป็นพื้นฐานได้แก่ ความขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัดและอดทน อันจะนำไปสู่การเป็นผู้เรียนที่สามารถช่วยเหลือตนเอง และพึ่งตนเองได้ตามพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

บ้านนาเมือง เป็นหมู่บ้านที่อยู่ในอำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก มีประวัติการทอผ้าที่มีชื่อเสียง มีผลงานการทอผ้าในระดับการเป็นสินค้า OTOP ระดับประเทศ ผ้าทอบ้านนาเมืองมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยมีการสืบทอดการทอผ้ามาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษซึ่งอพยพมาจากประเทศลาว ในปัจจุบันมีการรวมกลุ่มของแม่บ้านบ้านนาเมืองที่ทอผ้าเป็นอาชีพเสริม ผลิตภัณฑ์ผ้าทอบ้านนาเมืองมีหลายประเภทที่ทำให้กลุ่มทอผ้ามีชื่อเสียงและได้รับรางวัลจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งนี้เกิดจากการที่กลุ่มมีการจัดการบริหารกลุ่มจนประสบความสำเร็จในด้านการทอผ้า และการจัดจำหน่ายจนสามารถเผยแพร่วัฒนธรรมการทอผ้าให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชนอื่น ผ้าทอลักษณะหนึ่งที่ทอในกลุ่มผ้าทอบ้านนาเมือง คือ ผ้าขาวม้า

ผ้าขาวม้าเป็นผ้าโบราณ เป็นคำที่เพี้ยนมาจากคำว่า "กามา" (Kamar) ซึ่งเป็นภาษาอิหร่านที่ใช้กันอยู่ที่ประเทศสเปน คนไทยรู้จักใช้ผ้าขาวม้ามาตั้งแต่สมัยพุทธศตวรรษที่ 16 ตรงกับยุคสมัยเชียงแสน ในสมัยเชียงแสนผู้หญิงมักนุ่งผ้าถุง ผู้ชายเริ่มใช้ผ้าเคียนเอว (ผ้าขาวม้า) ซึ่งได้รับวัฒนธรรมมาจากไทยใหญ่ (ไทยใหญ่ใช้โพกศีรษะ) คนไทยนำมาใช้เป็นผ้าเคียนเอวเมื่อเดินทางไกล จึงนำมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวก ซึ่งให้ประโยชน์มาก เช่น ใช้ห่ออาวุธและเก็บสัมภาระในการเดินทาง ปูที่นอน นุ่งอาบน้ำ ใช้เช็ดร่างกาย ทำเปลนอน และตัดเป็นเครื่องแต่งกาย

ดังนั้นหลักสูตรในรายวิชา ง 41102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทอผ้าขาวม้าบ้านนาเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น จะทำให้นักเรียนได้ตระหนักถึงคุณค่าในเรื่องการทอผ้าและการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเองที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันของนักเรียน ตลอดจนเป็นการจัดทำหลักสูตรให้สัมพันธ์กับวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่ โดยมีการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นเรื่องทอผ้าให้คงอยู่ตลอดไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายหลัก คือ การพัฒนาหลักสูตรในรายวิชา ง 41102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทอผ้าขาวม้าบ้านนาเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อสร้างและหาคุณภาพพัฒนาหลักสูตรในรายวิชา ง 41102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทอผ้าขาวม้าบ้านนาเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

2. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรในรายวิชา ง 41102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทอผ้าขาวม้าบ้านนาเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

2.1 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับเกณฑ์ คือ ร้อยละ 80

2.2 ทักษะการปฏิบัติงานการทอผ้าของนักเรียน

2.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการทำงานของนักเรียน

2.4 ผลงานการทอผ้าขาวม้า

2.5 ผลงานการแปรรูปผ้าขาวม้า

3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้หลักสูตรในรายวิชา ง 41102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทอผ้าขาวม้าบ้านนาเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ได้หลักสูตรในรายวิชา ง 41102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทอผ้าขาวม้าบ้านนาเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

2. ทำให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรในรายวิชา ง 41102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทอผ้าขาวม้าบ้านนาเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

3. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะปฏิบัติ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการทำงาน มีผลงานการทอผ้าขาวม้า มีผลงานการแปรรูปผ้าขาวม้าและมีความคิดเห็นที่ดี รักภาคภูมิใจในการทอผ้าซึ่งเป็นมรดกทางปัญญาของท้องถิ่น

4. นักเรียนสามารถประยุกต์การทอผ้าไปใช้เป็นแนวทางในการประกอบอาชีพได้

ขอบเขตของการวิจัย

คณะผู้วิจัยแบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยกำหนดขอบเขตในแต่ละขั้นตอน ออกเป็น 3 ด้าน คือ ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล และขอบเขตด้านตัวแปร ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เพื่อสร้างและหาคุณภาพหลักสูตรในรายวิชา ง 41102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทอผ้าขาวม้าบ้านนาเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรในรายวิชา ง 41102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทอผ้าขาวม้าบ้านนาเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งประกอบด้วย หลักการ ทฤษฎี แนวคิด จุดมุ่งหมาย อัตราเวลาเรียน คำอธิบายรายวิชา ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ประกอบด้วย ประวัติกลุ่มทอผ้าบ้านนาเมือง วัสดุอุปกรณ์การทอผ้า การพัฒนาลวดลายผ้า การปั่นหลอด การทอผ้า การแปรรูปผ้าทอ การกำหนดราคา การจัดนิทรรศการ แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล หน่วยการเรียนรู้ โครงสร้างและการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย สาระสำคัญ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้หลักสูตรโดยคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้

1. เป็นอาจารย์ผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาและมีประสบการณ์การทำงานด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน
2. เป็นศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ที่มีความรู้ความชำนาญทางด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน
3. เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านการทอผ้า โดยมีประสบการณ์เกี่ยวกับ การศึกษาวิจัยทางด้านการทอผ้าช่วงชั้นที่ 2 และมีความรู้ด้านเนื้อหาเกี่ยวกับการทอผ้ามาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสมขององค์ประกอบของหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้หลักสูตรในรายวิชา ง 41102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทอผ้าขาวม้าบ้านนาเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตรในรายวิชา ง 41102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทอผ้าขาวม้าบ้านนาเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

ขอบเขตด้านเนื้อหา

หลักสูตรในรายวิชา ง 41102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทอผ้าขาวม้าบ้านนาเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยมีสาระการเรียนรู้คือ ต้นกำเนิดผ้าบ้านนาเมือง รู้เรื่องอุปกรณ์ สอดเส้นเป็นสี่ วิธีการปั่นหลอด สืบทอดการทอผ้าขาวม้า ล้าค่าการแปรรูป เพื่อองฟูราคาผ้า ตระการตาด้วยนิทรรศการ

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ประชากร ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิษณุโลก เขต 3 อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2550

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวนเมี่ยงวิทยา ตำบลสวนเมี่ยง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลกที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 30 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ การใช้หลักสูตรในรายวิชา ง 41102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทอผ้าขาวม้าบ้านนาเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการเรียนรู้ จำแนกเป็น

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ทักษะการปฏิบัติงานทอผ้าของนักเรียน
3. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการทำงานของนักเรียน
4. ผลงานการทอผ้าขาวม้า
5. ผลงานการแปรรูปผ้าขาวม้า

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนโดยใช้หลักสูตรในรายวิชา ง 41102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทอผ้าชาวผ้าบ้านนาเมืองกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน โดยใช้หลักสูตรในรายวิชา ง 41102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทอผ้าชาวผ้าบ้านนาเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ประชากร

นักเรียนที่ผู้วิจัยได้ทดลองใช้หลักสูตรในรายวิชา ง 41102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทอผ้าชาวผ้าบ้านนาเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง(Purposive Selection)

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา

ความพึงพอใจของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีต่อการเรียนโดยใช้หลักสูตรในรายวิชา ง 41102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทอผ้าชาวผ้าบ้านนาเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หลักสูตรในรายวิชา ง 41102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทอผ้าชาวผ้าบ้านนาเมือง หมายถึง เอกสารหรือคู่มือที่คณะผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับต้นกำเนิดผ้าบ้านนาเมือง รู้เรื่องอุปกรณ์ สอดเส้นเป็นสี่ วิธีการปั่นหลอด สืบทอดการทอผ้าชาวผ้า ล้าค่าการแปรรูป เพื่อฟูราคาผ้า ตระการตาด้วยนิทรรศการ ไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2. ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง แนวคิด วิธีการและความรู้ ความสามารถของคนหรือกลุ่มคนในกลุ่มทอผ้าบ้านนาเมือง และกลุ่มเครือข่าย อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ในด้านการทอผ้า

3. วิทยากรท้องถิ่น หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ มีความชำนาญและมีประสบการณ์ในด้านการทอผ้า อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก และเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนร่วมกับครูผู้สอนในการทอผ้า

4. ผลการเรียนรู้ หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังจากการใช้หลักสูตรในรายวิชา 41102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทอผ้าขาวม้าบ้านนาเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

4.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนหลังจากเรียนหลักสูตร ในรายวิชา 41102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทอผ้าขาวม้าบ้านนาเมือง กลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4

4.2 ทักษะการปฏิบัติงาน หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติงานได้จาก กระบวนการทำงานและผลงานที่สำเร็จในเรื่องการทอผ้าขาวม้า ในหัวข้อ วิธีการปั่นหลอด สืบทอด การทอผ้าขาวม้า ล้าค่าการแปรรูป เพื่องฟูราคาผ้า ตระการตาด้วยนิทรรศการ โดยมีตัวบ่งชี้ คือ การวางแผนการทำงาน การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การเลือกและการใช้เครื่องมือได้ถูกต้องเหมาะสม กับงาน ปฏิบัติงานตามขั้นตอน ความละเอียดของผลงาน ระยะเวลาในการทำงาน การเก็บรักษา เครื่องมือที่นำมาใช้ ความปลอดภัยในการทำงาน การประเมินผลและการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ของตนเอง ผลงานที่สำเร็จ

4.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการทำงาน หมายถึง ลักษณะของนักเรียนที่ปรากฏ อย่างชัดเจนในการทำงานตามหลักสูตรในรายวิชา 41102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทอผ้าขาวม้าบ้านนาเมือง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับ นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยพิจารณาจาก ความรับผิดชอบ ความตั้งใจในการทำงาน ความ ร่วมมือในการทำงาน ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน ความประหยัด ความสามารถในการแก้ปัญหา

4.4 ผลงานการทอผ้าขาวม้า หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการทอผ้าขาวม้า ซึ่ง พิจารณาจากความประณีตของผืนผ้า การเว้นช่องไฟ ความแน่นของเส้นด้าย ส่วนของเชิง และ ความสะอาดเรียบร้อยของผืนผ้า

4.5 ผลงานการแปรรูปผ้าขาวม้า หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการนำผ้าขาวม้า มาประดิษฐ์เป็นของใช้ต่างๆซึ่งพิจารณาจากความคิดสร้างสรรค์ การนำไปใช้ประโยชน์ ความประหยัด ระยะเวลา และความประณีต

5. เกณฑ์ หมายถึง คะแนนขั้นต่ำของการสอบภายหลังเรียน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ใช้เกณฑ์ การประเมินคือ ร้อยละ 80

6. การทอผ้าขาวม้าบ้านนาเมือง หมายถึง กระบวนการของชุมชนที่มีการทอผ้าที่เกิดขึ้น ในชุมชน โดยเน้นการศึกษาเรื่องการทอผ้าขาวม้า

7. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้หลักสูตรใน
รายวิชา ง 41102 การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการทอผ้าขาวม้าบ้านนาเมือง กลุ่มสาระ
การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4